

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра економіки, підприємництва та маркетингу

СИЛАБУС
нормативного компонента
СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ
ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР

підготовки доктора філософії
галузі знань 07 Управління та адміністрування
Спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
освітньо-наукової програми Підприємництво, торгівля та біржова
діяльність

Луцьк – 2023

Силабус нормативного компонента СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР підготовки доктора філософії у галузі знань 07 Управління та адміністрування 076 Підприємство, торгівля та біржова діяльність, за освітньо-науковою програмою Підприємство, торгівля та біржова діяльність

Розробник Павлов К.В., професор кафедри економіки, підприємництва та маркетингу, доктор економічних наук

Силабус погоджено:
Гарант ОНП
Підприємство, торгівля
та біржова діяльність

Павлов К.В.

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри економіки, підприємництва та маркетингу

Протокол № 5 від 09.01.2023 р.

Завідувач кафедри економіки,
підприємництва та маркетингу

Олена ПАВЛОВА

I. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	07 Управління та адміністрування 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, Підприємництво, торгівля та біржова діяльність Доктор філософії	Нормативна
Кількість годин/кредитів ECTS 150/5		Рік навчання 2022 / 2023
		Семестр 2
		Лекції 20 год.
ІНДЗ: немає		Практичні (семінарські) Лабораторні 14 год.
		Індивідуальні 0 год.
		Самостійна робота 45 години
Мова навчання	Консультації 11 годин	
	Форма контролю: екзамен	
	Українська	

II. Інформація про викладача

Павлов Костянтин Володимирович д.е.н., професор, професор кафедри економіки, підприємництва та маркетингу

Контактна інформація – +380972830808, E-mail: pavlov.kostiantyn@vnu.edu.ua

Дні занять розміщено на: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу. Соціальна відповідальність підприємницьких структур – це суспільна наука, що вивчає як економічна діяльність впливає на соціальні процеси та формується під їх впливом. Вона аналізує розвиток суспільного побуту, його стагнацію, регрес внаслідок особливостей розвитку своєї локальної, регіональної чи світової економіки.

Об'єктом навчальної дисципліни «Соціальна відповідальність підприємницьких структур» є процес здійснення соціально-економічної політики в умовах ринкової економіки, дослідження підприємницької діяльності в контексті соціальної економіки.

Предметом навчальної дисципліни «Соціальна відповідальність підприємницьких структур» є система економічних знань про соціальний захист населення, проблеми пошуку моделей та механізмів соціальної економіки в Україні, особливо в умовах воєнного часу, нормативно-правове забезпечення соціальної політики, види соціальних стандартів та нормативів.

2. Мета і завдання навчальної дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань та вироблення практичних навичок щодо особливостей нормативно-правового забезпечення соціальної політики, види

соціальних стандартів та нормативів, формування політики соціального забезпечення працівників малих, великих та середніх підприємств в умовах ринкової економіки, розкриття предмету, завдань, функцій, методів дослідження соціальної економіки, основ організації соціального захисту соціально вразливих верств населення, особливостей соціального страхування в ринковій економіці, основ організації соціального захисту соціально вразливих верств населення (особи з інвалідністю, безробітні, сім'ї з дітьми).

3.Результати навчання (Компетентності)

Загальні компетентності

ЗК2. Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК14. Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань, виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК15. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Фахові компетентності

СК1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.

СК2. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами.

СК3. Розуміння особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки.

СК4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.

СК5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

СК8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудоваих відносин.

СК9. Здатність прогнозувати на основі стандартних теоретичних та економетричних моделей соціально-економічні процеси.

СК15. Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту.

Програмні результати навчання

ПРН 5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

ПРН 7. Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.

ПРН 8. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.

ПРН 11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин.

ПРН 19. Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів.

4. Структура навчальної дисципліни

Таблиця 2

Схема курсу денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Основи формування та реалізації соціальної економіки						
Тема 1. Соціальна економіка як функція державного управління.	9	2	1	6	-	усне опитування. 4 балів
Тема 2. Становлення ринкової економіки в Україні та зміни в соціальній політиці	10	1	1	8	1	усне опитування. 3 балів
Тема 3. Нормативно-правове забезпечення соціальної політики в Україні.	6	1	2	2	1	усне опитування. 3 балів
Тема 4. Планування і фінансування розвитку соціальної сфери.	7	2	2	2	1	усне опитування. 3 балів
Тема 5. Бідність та людський розвиток.	7	1	1	4	1	усне опитування. 3 балів
Разом за модулем 1	39	7	7	22	4	max 16 балів
Змістовий модуль 2. Соціальна економіка та робота підприємницьких структур						
Тема 6. Соціальний захист людини як система.	7	3	1	2	1	усне опитування, ситуаційні завдання. 3 балів
Тема 7. Соціальний захист економічно активного населення.	4	1	1	1	1	усне опитування, ситуаційні завдання. 3 балів
Тема 8.	9	3	1	4	1	усне опитування,

Соціально-трудові конфлікти, їх врегулювання та вирішення.						ситуаційні завдання. 3 балів
Тема 9. Соціальне страхування як елемент соціального захисту.	8	2	1	4	1	усне опитування, ситуаційні завдання. 3 балів
Тема 10. Форми захисту соціально вразливих категорій населення.	7	1	1	4	1	усне опитування, ситуаційні завдання. 4 балів
Тема 11. Соціальна робота. Державна підтримка сімей з низькими доходами та реабілітація інвалідів.	7	1	1	4	1	усне опитування, ситуаційні завдання. 4 балів
Тема 12. Основи формування соціальної політики підприємства.	8	2	1	4	1	усне опитування, ситуаційні завдання. 4 балів
Разом за модулем 2	50	13	7	23	7	max 24 бали
Види підсумкових робіт (за потреби, на розсуд викладача, кафедри)						Бал
Модульна контрольна робота						max 60 балів
Всього годин / Балів	90	20	14	45	10	max 100 балів

5. Завдання для самостійного опрацювання

У процесі виконання самостійної роботи здобувач вищої освіти, використовуючи знання теоретичного матеріалу та набуті прикладні навички за фахом, має продемонструвати здібності до науково-дослідної роботи і вміння творчо мислити та вирішувати актуальні науково-прикладні завдання. Метою самостійної роботи є набуття здобувач вищої освіти практичних навичок щодо засвоєння знань з теорії розвитку інфраструктури товарного ринку, управління діяльністю підприємства в галузі просування, зберігання та продажу товарів і послуг, забезпечення потреб споживачів.

Для виконання роботи здобувач вищої освіти обирає та опрацьовує теоретичне питання.

Теми самостійної роботи

1. Глобалізм сучасної соціальної економіки. Місце України в цьому процесі.
2. Формування середнього класу та його роль в українському суспільстві.
3. Роль соціального партнерства у вирішенні соціальних проблем. Світовий та український досвід.
4. Молодь на ринку праці.
5. Гендерна політика і зайнятість.
6. Бідність і соціальна ізоляція.
7. Соціальні хвороби, спричинені бідністю.
8. Міжнародний досвід боротьби з бідністю.
9. Державні соціальні стандарти України.
10. Еволюція концепції людського розвитку.
11. Економічний та соціальний контексти людського розвитку.

12. Стан і рівень людського розвитку в Україні. Основні причини його зниження.
13. Сутність принципу соціальної справедливості. Світовий досвід.
14. Гендерна політика і соціальний захист.
15. Політика соціальної безпеки людини.
16. Вплив соціальних небезпек на розвиток держави і людини.
17. Історичні засади формування принципів соціального захисту. Досвід для України.
18. Відмінності між ризиком і соціальним ризиком.
19. Багаторівневі пенсійні системи.
20. Програми соціальних послуг.
21. Організація системи соціально-трудоного моніторингу.
22. Безадресні соціальні допомоги.
23. Діяльність недержавних позабюджетних фондів, які проводять економічну політику та соціальний захист.
24. Модель зв'язків із громадськістю для соціальних служб.
25. Нормативно-правова база соціальної економіки.
26. Професіоналізм соціального працівника.
27. Зарубіжний досвід соціальної роботи.
28. Характеристика динаміки розмежування доходів і видатків бюджетів України.
29. Глобалізація соціальної політики.
30. Зміна концепції соціального захисту на межі 19 – 20 століть.
31. Переваги та недоліки радянської системи соціальної політики.
32. Соціально-економічний розвиток і стан соціальної політики України.
33. Концептуальні засади сучасної соціальної політики України.
34. Державна політика доходів в Україні.
35. Соціальний моніторинг.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувач вищої освіти Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. Очікується, що всі здобувач вищої освіти відвідають усі лекції і семінарські заняття курсу. Здобувач вищої освіти мають інформувати викладача про неможливість відвідувати заняття. Допускається 1 пропуск з поважних причин, який не впливатиме на систему оцінювання. Про відсутність з поважних причин доводити до відома викладача заздалегідь. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, карантин, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу. У будь-якому випадку здобувач вищої освіти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.

Політика щодо академічної доброчесності Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Політика щодо дедлайнів та перескладання Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (- 0,5 бали). Обов'язковою є присутність здобувач вищої освіти на модульному та підсумковому контролях. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин. Системно і регулярно переглядати лекційний матеріал, працювати з навчальною та науковою літературою. Здавати самостійні роботи та завдання у визначені терміни. Уся література, яку здобувач вищої освіти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем у друкованому або електронному вигляді виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Здобувач вищої освіти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих

V. Підсумковий контроль

На іспит виносяться основні питання, типові та комплексні задачі, ситуації, завдання, що потребують творчої відповіді та уміння синтезувати отриманні знання і застосовувати їх під час розв'язання практичних задач.

Питання та форма проведення іспит у повинні бути визначені у силабусі.

Перелік питань на екзамен

1. Сутність, та функції соціальної економіки.
2. Методи дослідження соціальної економіки.
3. Роль соціального партнерства у вирішенні соціальних проблем. Світовий та український досвід.
4. Молодь на ринку праці.
5. Гендерна політика і зайнятість.
6. Бідність і соціальна ізоляція.
7. Соціальні хвороби, спричинені бідністю.
8. Міжнародний досвід боротьби з бідністю.
9. Державні соціальні стандарти України.
10. Еволюція концепції людського розвитку.
11. Економічний та соціальний контексти людського розвитку.
12. Стан і рівень людського розвитку в Україні. Основні причини його зниження.
13. Сутність принципу соціальної справедливості. Світовий досвід.
14. Гендерна політика і соціальний захист.
15. Політика соціальної безпеки людини.
16. Вплив соціальних небезпек на розвиток держави і людини.
17. Історичні засади формування принципів соціального захисту. Досвід для України.
18. Відмінності між ризиком і соціальним ризиком.
19. Багаторівневі пенсійні системи.
20. Програми соціальних послуг.
21. Організація системи соціально-трудового моніторингу.
22. Безадресні соціальні допомоги.

23. Діяльність недержавних позабюджетних фондів, які проводять соціальну політику та соціальний захист.
24. Модель зв'язків із громадськістю для соціальних служб.
25. Нормативно-правова база соціальної роботи.
26. Професіоналізм соціального працівника.
27. Зарубіжний досвід соціальної роботи.
28. Характеристика динаміки розмежування доходів і видатків бюджетів України.
29. Глобалізація соціальної політики.
30. Зміна концепції соціального захисту на межі 19 – 20 століть.
31. Переваги та недоліки радянської системи соціальної політики.
32. Соціально-економічний розвиток і стан соціальної політики України.
33. Концептуальні засади сучасної соціальної політики України.
34. Соціальний моніторинг.
35. Державна політика доходів в Україні.
36. Формування середнього класу та його роль в українському суспільстві.
37. Глобалізм сучасної соціальної політики. Місце України в цьому процесі.
38. Проблеми соціальної економіки в сучасних умовах

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Лазоренко О., Колишко Р. Базова інформація з корпоративної соціальної відповідальності. Посібник із КСВ. К.: Видавництво «Енергія», 2018.- 96с.
2. Бержанір А. Л. Соціальний аудит у системі соціальної відповідальності бізнесу: Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – 2019. № 23. С. 97-101. 9.
3. Біла І. С., Насікан Н.І. Корпоративна культура як складник соціальної відповідальності бізнесу: Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2018. - № 5 (16). С. 106-109. 10.
4. Деліні М. М. Соціальний та благодійний маркетинг у системі

соціально-економічної відповідальності бізнесу: Науковий вісник Херсонського державного університету. 2017. Вип. 27. Ч. 1. С. 135-138. – (Сер. Економічні науки).

5. Дубовик Т. В., Герасимчук Т.А. Поняття та система соціальної комерції. Бізнес Інформ. 2019. № 3. С. 84-90.

6. Зелена М. І. Соціальний пакет на підприємстві машинобудівної галузі як впливовий важіль в системі мотивації. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2018. № 4. С. 70-75.

7. Поплавська, О.В. Вплив стратегії корпоративно-соціальної відповідальності на діяльність підприємства. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2018. № 4. С. 81-85. 26.

8. Федотова І. В. Обґрунтування корпоративної культури як польового утворення в соціальному просторі підприємства. Економіка транспортного комплексу: зб. наук. пр. ХНАДУ. 2019. Вип. 34. С. 23-39.

8. Міценко Н. Г., Тимків Д.О., Годунько Р.Б. Соціальна відповідальність як основа розвитку кооперативної торгівлі на сільських територіях в умовах адаптації до змін у ринковому середовищі. Підприємництво і торгівля: зб. наук. праць. 2019. Вип. 25. С. 15-24.

9. Мойсеєнко І. П., Куцик В.І., Мойсеєнко І.В. Регулювання соціальної відповідальності підприємництва в Україні : моногр. Львів: вид-во ЛТЕУ, 2020. - 312 с.

10. Новосад О.В., Матійчук Л.П., Павлова О.М. Цілі та основні орієнтири енергетичної безпеки за умов економіки військового часу. Науковий журнал Вісник Хмельницького національного університету: економічні науки. 2022. №2, Том 1. С. 154-160.

Інтернет-ресурси

1. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/>
3. Social economy in the EU. European comission. URL: https://ec.europa.eu/growth/sectors/social-economy-eu_en
4. Фондова біржа «Перспектива». URL: <http://fbp.com.ua/>
5. Фондова біржа ПФТС. URL: <https://pfts.ua/>
6. SMIDA: Звітність емітентів URL: [http:// https://smida.gov.ua](http://https://smida.gov.ua)